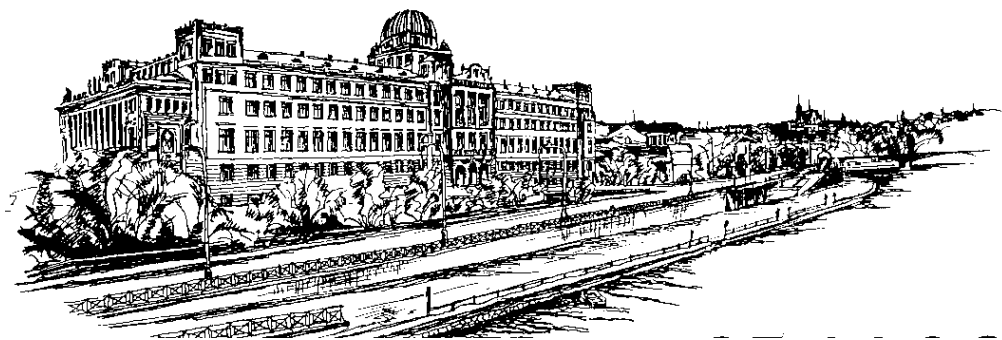

MINISTERSTVO
PRŮMYSLU A OBCHODU

**Metodický pokyn k aplikaci vyhlášky č. 453/2012 Sb., o elektřině
z vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla a elektřině
z druhotných zdrojů**

Obecné zásady:

Vztah evropské a národní legislativy:

Příslušné části zákona č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie v platném znění a vyhlášky č. 453/2012 Sb., o elektřině z vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla a elektřině z druhotných zdrojů jsou transpozicí ustanovení uvedených ve

- *směrnici EP a Rady 2004/8/ES ze dne 11. února 2004, o podpoře kombinované výroby tepla a elektřiny založené na poptávce po užitečném teple na vnitřním trhu s energií a o změně směrnice 92/42/EHS,*
- *rozhodnutí Komise 2008/952/ES ze dne 19. listopadu 2008 stanovující podrobné pokyny pro provádění a uplatňování přílohy II směrnice EP a Rady 2004/8/ES,*
- *rozhodnutí Komise 2011/877/EU ze dne 19. prosince 2011, kterým se stanoví harmonizované referenční hodnoty účinností pro oddělenou výrobu elektřiny a tepla za použití směrnice EP a Rady 2004/8/ES a kterým se zrušuje rozhodnutí komise 2007/74/ES,*
- *směrnici EP a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012, o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES.*

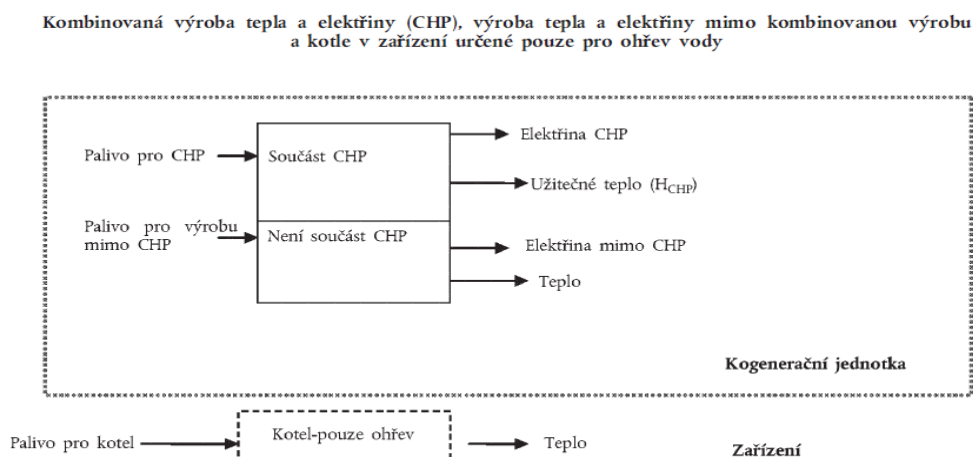
Platí základní pravidlo, že v případě nejednoznačností v národní legislativě je třeba postupovat podle ustanovení, která jsou uvedena v dotčené evropské legislativě, týkající se vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla.

Konkrétní zásady:

Vymezení pojmu kogenerační jednotka

Bilanční hranice kogenerační jednotky je vymezena hranicemi kombinované výroby elektřiny a tepla podle části I v bodu 2 rozhodnutí komise č. 2008/952/ES stanovující pokyny pro provádění a uplatňování přílohy II směrnice EP a Rady 2004/8/ES (Obr. 1).

Obr. 1

Dále je v části I v bodu 2 rozhodnutí komise uvedeno, že *energie přivedená a odvedená z kotlů pouze pro ohřev vody (doplňkových, záložních zdrojů), které jsou často součástí místní technické instalace, bude z hranice pro kombinovanou výrobu elektřiny a tepla vyloučena.*

Z obr. 1 je zřejmé, že některé kogenerační jednotky jsou schopny vyrábět část elektrické energie bez vazby na užitečné teplo. Může k tomu dojít tím, že teplo, které z tohoto procesu vychází, se dále nevyužívá způsobem, který splňuje definici užitečného tepla. Výroba elektřiny, která nepochází ze společné (kombinované) výroby elektřiny a tepla je oddělená výroba elektřiny. Obr. 1 ukazuje ještě další důležitou skutečnost. Kotel (ale také např. redukční stanice), který vyrábí pouze tepelnou energii, nepatří do bilančního okruhu kogenerační jednotky, a proto musí být vyloučeny z posuzování kogenerační jednotky. Z obrázku je zřejmé rozdělení paliva na část, kterou spotřebovává kogenerační jednotka a na část, která slouží pouze pro oddělenou výrobu tepla. Palivo, které přísluší kogenerační jednotce, se pak dělí na palivo spotřebované ve společném procesu výroby tepla a elektřiny a na palivo spotřebované pro oddělenou výrobu elektřiny.

Podle ustanovení § 2 odst. 2 vyhlášky č. 453/2012 Sb., o elektřině z vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla a elektřině z druhotných zdrojů (dále jen vyhláška) se množství elektřiny z kombinované výroby elektřiny a tepla stanovuje pro kogenerační jednotku nebo sériovou sestavu kogeneračních jednotek, v nichž se vyrábí elektřina nebo mechanická energie, přičemž vymezení technologií pro kogenerační jednotky je uvedeno v § 2 odst. 1 vyhlášky.

Množství elektřiny z kombinované výroby elektřiny a tepla se určuje podle ustanovení § 2 odst. 2 vyhlášky na základě skutečně dosažených provozních hodnot spotřeby energie v palivu, výroby elektřiny, případně mechanické energie a užitečného tepla. Je tedy zřejmé, že pro určení elektřiny z kombinované výroby elektřiny a tepla je nutné brát v úvahu celý technologický proces kombinované výroby elektřiny a tepla začínající spotřebou paliva vstupujícího do tohoto procesu.

V případě sběrnicevého uspořádání, kdy pára z jednoho nebo více kotlů vstupuje do několika paralelních kogeneračních jednotek, případně do turbín bez kombinované výroby elektřiny a tepla nebo je přímo využita pro dodávku tepla, je nezbytné spotřebu energie v palivu rozdělit mezi jednotlivé kogenerační jednotky, případně oddělit energii v palivu, která byla použita v parním turbosoustrojí bez dodávky užitečného tepla nebo byla dodána přímo z kotle bez využití kombinované výroby elektřiny a tepla. Podle bodu 2. Přílohy č. 1 k vyhlášce se množství energie v palivu dělí v poměru podle množství páry spotřebované kogeneračními jednotkami nebo parními kondenzačními turbínami. Kogenerační jednotce musí být přiřazena spotřeba energie v palivu odpovídající celkové spotřebě páry na vstupu do kogenerační jednotky. A to i v případě, že část tepla vyrobeného kogenerační jednotkou není užitečným teplem.

Přestože se výpočet množství elektřiny z kombinované výroby elektřiny a tepla provádí samostatně pro jednotlivé kogenerační jednotky uvedené v § 2 odst. 1 vyhlášky, nelze kogenerační jednotku vytrhávat z funkčního celku, jehož je součástí a při výpočtu celkové účinnosti nebo úspory primární energie uvažovat pouze energii v páře nebo horkých plynech na vstupu do kogenerační jednotky.

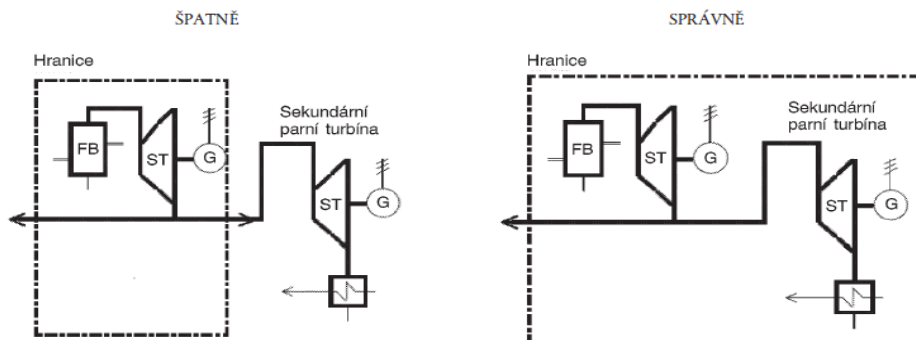
Výpočet účinnosti a úspory primární energie je vždy nutné provádět pro stejný celek zařízení.

Přístup u sekundárně zapojené parní turbíny (sériové sestavy turbín)

Za kogenerační jednotku je považována také sériová kombinace kogeneračních jednotek. Jsou-li kogenerační jednotky zapojeny tak, že výstupní pára nebo plyny z jedné kogenerační jednotky jsou vstupem do následující kogenerační jednotky, pak se jedná o jeden celek, který je z hlediska určení množství elektřiny z kombinované výroby elektřiny a tepla nutno posuzovat dohromady (Obr. 2).

Obr. 2

Výběr správných systémových hranic v případě sekundárních parních turbín (ST: parní turbína)

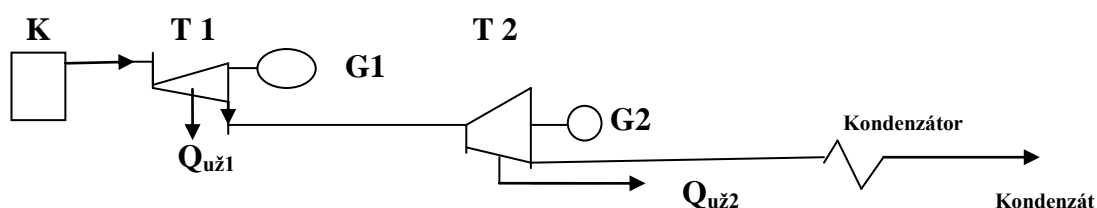

Dle části II v bodu 5 rozhodnutí komise je uvedeno, že *sekundární parní turbíny jsou považovány za součást kogenerační jednotky (obr. 2 uvádí správné určení systémových hranic u tohoto zapojení turbín).*

Z uvedeného vyplývá, že sériově řazené turbíny (viz obr. 2) se „fyzicky“ od sebe neoddělují a tvoří jednu systémovou hranici. Obě turbíny se v těchto případech považují za jedno „zařízení“. Toto pravidlo pro stanovení hranic platí i pro situaci, kdy je jako sekundární parní turbína zapojena turbína kondenzačního typu. Nutnost samostatného měření veličin jednotlivých sekundárních turbín pro možnost rozlišení poměru výroby z důvodu uplatnění odlišných podpor není výše uvedeným dotčeno

Postup výpočtu u sekundárně zapojené parní turbíny (sériové sestavy turbín):

Obr. 3

Varianta I, celková účinnost je nejméně 80 %

$$E_{KVET} = E_{sv1} + E_{sv2}$$

Varianta II, celková účinnost je méně než 80 %

$$E_{KVET} = E_{KVET1} + E_{KVET2} = Q_{už1} \cdot C_{SKUT1} + Q_{už2} \cdot C_{SKUT2}$$

$$E_{sv1+2} = E_{sv1} + E_{sv2}; E_{sv1+2} \text{ se dělí na } E_{KVET} \text{ a } E_{NEKVET},$$

$$Q_{už1+2} = Q_{už1} + Q_{už2}, \quad Q_{pal1+2} \text{ se dělí na palivo } Q_{palKVET} \text{ a } Q_{palNEKVET}$$

Vymezení pojmu „užitečné teplo“

Základní podmínkou kombinované výroby elektřiny a tepla je výroba elektřiny, která je přímo svázána s dodávkou užitečného tepla.

Pojem užitečné teplo vymezuje zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie, a to v ustanovení § 2 písm. h).

V zákoně je uvedeno, že pro účely zákona č. 165/2012 Sb. se rozumí užitečným teplem teplo vyrobené v procesu kombinované výroby elektřiny a tepla sloužící pro dodávky do soustavy zásobování tepelnou energií nebo k dalšímu využití pro technologické účely s výjimkou odběru pro vlastní spotřebu zdroje a tepelné energie využití k další přeměně na elektrickou nebo mechanickou energii,

T. zn., že užitečným teplem je pouze teplo, které současně splňuje dvě podmínky:

- a) bylo vyrobeno v kombinované výrobě elektřiny a tepla,*
- b) slouží pro dodávky do soustavy zásobování tepelnou energií nebo k dalšímu užití pro technologické účely s výjimkou odběru pro vlastní spotřebu zdroje nebo využití pro další přeměnu na elektrickou nebo mechanickou energii.*

Předpokladem pro to, aby vyrobené teplo bylo považováno za užitečné je jeho využití v souladu se zákonem o podporovaných zdrojích energie, které je v podmínkách České republiky charakterizováno především ekonomicky odůvodnitelnou poptávkou po teple a po chlazení. Množství užitečného tepla nesmí překročit požadavky na potřebu tepla nebo chlazení, která je v České republice pro daný druh potřeby tepla nebo chlazení obvyklá, případně normativně či jinak stanovená.

Ekonomicky odůvodnitelnou poptávkou po teple je (v souladu s Evropskou směrnicí 2004/8/ES a směrnicí 2012/27/EU) poptávka, která nepřekračuje potřeby tepla a chlazení a která by byla za tržních podmínek uspokojována jinými procesy výroby energie než kombinovanou výrobou elektřiny a tepla. Na základě toho lze předjímat, že pokud v některých případech již existovala potenciální poptávka po teple a chlazení a za tržních podmínek nebyla realizována, pak se s největší pravděpodobností nejednalo o ekonomicky odůvodnitelnou poptávku, která by byla za tržních podmínek uspokojena jiným procesem výroby tepla. V takovém případě by se totiž jednalo pouze o uplatnění tepla nebo chlazení za účelem získání finanční podpory, což je v přímém rozporu s definicí užitečného tepla.

Užitečným teplem proto například není teplo využité pro výrobu elektřiny nebo teplo pro krytí ztrát a technologické vlastní spotřeby tepla a to i v případě, že tato výroba elektřiny nebo krytí ztrát a technologické vlastní spotřeby tepla probíhá u jiného subjektu, než který je původcem tepla a příjemcem podpory elektřiny z vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla.

Poznámka: Kromě obecného pojmu „užitečné teplo“ je zaveden v legislativě pojem „užitečné teplo z obnovitelných zdrojů“. Pojem je zaveden v ustanovení § 2 vyhlášky Energetického regulačního úřadu č. 347/2012 Sb., kterou se stanoví technicko-ekonomické parametry obnovitelných zdrojů pro výrobu elektřiny a doba životnosti vyroben elektřiny z podporovaných zdrojů.

Ve vyhlášce č. 347/2012 Sb. je uvedeno, že užitečným teplem z obnovitelných zdrojů je teplo vyrobené v procesu kombinované výroby elektřiny a tepla, sloužící pro dodávky do soustavy zásobování tepelnou energií nebo k dalšímu využití pro technologické účely mimo vlastní technologickou spotřebu tepla výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů nebo využité k další přeměně na elektrickou nebo mechanickou energii.

Postup pro určení množství elektřiny s nárokem na zelený bonus na KVET:

Postup je stanoven podle rozhodnutí komise č. 2008/952/ES stanovující pokyny pro provádění a uplatňování přílohy II směrnice EP a Rady 2004/8/ES a přílohy I a II směrnice EP a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012, o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES.

1 - Oddělení veškeré výroby tepla a elektřiny, která není kombinovanou výrobou.

Je třeba od dodávky tepla i elektřiny oddělit jak dodávku tepla z výtopenských kotlů a redukčních stanic tak samostatnou výrobu elektřiny bez dodávky užitečného tepla. Současně je nezbytné oddělit také palivo, které nevstupuje do procesu kombinované výroby elektřiny a tepla a vztahuje se na oddělenou výrobu elektřiny a tepla uvedenou ve větě první. Palivo, které vstupuje do procesu kombinované výroby elektřiny a tepla nelze v případě kogenerační jednotky před dalším postupem oddělovat, přestože není zcela přeměněno na elektřinu a užitečné teplo.

2 - Výpočet celkové účinnosti kogenerační jednotky podle přílohy č. 1 vyhlášky č. 453/2012 Sb.

Do výpočtu účinnosti vstupuje množství paliva (včetně tepla případně dodaného z externích zdrojů) na vstupu do kotle, plynové turbíny v případě paroplynového zařízení s dodávkou tepla, plynové turbíny, spalovacího motoru atd. a je tedy zahrnut celý řetězec energetických přeměn od vstupního paliva až po svorkovou výrobu elektřiny (eventuálně mechanickou práci) a užitečné teplo.

3 - Stanovení množství elektřiny z kombinované výroby elektřiny a tepla

Krok A. celková účinnost ≥ 75 %, (popř. 80 % - dle kogenerační jednotky)

- E_{SV} - celkové množství elektřiny vyrobené v zařízení kombinované výroby elektřiny a tepla (nebo sériové sestavě) měřené na svorkách generátorů
- E_{KVET} - množství elektřiny z kombinované výroby elektřiny a tepla

$$\Rightarrow E_{KVET} = E_{SV}$$

Krok B. celková účinnost < 75 % (popř. 80 %- dle kogenerační jednotky)

- $Q_{UŽ}$ – množství užitečného tepla
- E_{KVET} - množství elektřiny z kombinované výroby elektřiny a tepla

$$\Rightarrow E_{KVET} \text{ pouze část } E_{SV} \text{ vázané na užitečné teplo}$$

- stanovení: $E_{KVET} = Q_{UŽ} * C_{SKUT}$

- C_{SKUT} – poměr elektřiny a tepla vyjadřující poměr mezi E_{KVET} a množstvím $Q_{UŽ}$ při jeho **nejvyšší výrobě v běžném provozu - tedy $Q_{UŽ, max}$**

V případě, že kogenerační jednotka dodává na svém výstupu pouze užitečné teplo, pak z uvedeného vztahu vyplývá, že je opět $E_{KVET} = E_{sv}$. V případě, že část tepla na výstupu z kogenerační jednotky není užitečným teplem (dochází k uvolňování tepla do okolí nebo jeho využití pro technologickou vlastní spotřebu), pak je možné celkové množství elektřiny vyrobené v kogenerační jednotce rozdělit na množství elektřiny z kombinované výroby elektřiny a tepla a na množství elektřiny, které z kombinované výroby elektřiny a tepla nepochází. V tomto případě je potřeba rozdělit také celkové množství energie v palivu použité pro proces kombinované výroby elektřiny a tepla v kogenerační jednotce na množství energie v palivu přiřazené kombinované výrobě elektřiny a tepla a na množství energie v palivu na výrobu elektřiny nepocházející z kombinované výroby elektřiny a tepla. Způsob rozdělení množství této energie v palivu je uveden v příloze č. 2 vyhlášky.

Krok C. podmínka pro maximální hodnotu E_{kvet}

- pro stanovení množství elektřiny z kombinované výroby elektřiny a tepla (tedy pro krok A i B) platí vždy podmínka $E_{kvet} \leq E_{sv}$ (E_{kvet} může být maximálně E_{sv}).

4 - Stanovení úspory primární energie ÚPE

Úspora primární energie se vypočte podle přílohy č. 2 k vyhlášce č. 453/2012 Sb.

- za vysokoúčinné jsou považovány zdroje s instal.výkonem $\leq 1 MW_e$ pokud $ÚPE > 0 \%$,
- za vysokoúčinné jsou považovány zdroje s instal. výkonem $> 1 MW_e$ pokud $ÚPE \geq 10 \%$

Určení elektřiny pocházející z KVET a elektřiny nepocházející z KVET

Podmínku rozdělení celkového množství elektřiny v kogenerační jednotce na množství elektřiny pocházející z KVET a na množství elektřiny nepocházející z KVET (**podle § 2 odst. 4 a přílohy 1 odst. 7 vyhlášky**) je nutné posuzovat ve vazbě na užitečné teplo. Tedy množství elektřiny je nutné vázat vždy na množství vyrobeného užitečného tepla.

- ***Pokud je množství vyrobené elektřiny vázané na výrobu užitečného tepla, jedná se o elektřinu pocházející z KVET resp. o množství elektřiny z kombinované výroby elektřiny a tepla E_{kvet}***
- ***Pokud není množství vyrobené elektřiny vázané na výrobu užitečného tepla, jedná se o množství elektřiny nepocházející z kombinované výroby elektřiny a tepla E_{NEkvet}***

V části I bodu 7.1 rozhodnutí komise 2008/952/ES je uvedeno, že *pokud je celková účinnost kogenerační jednotky nižší než „prahové“ hodnoty (75 – 80 %), může se uskutečnit výroba elektrické energie nepocházející z KVET a jednotka se může rozdělit na dvě virtuální části – část s KVET a část bez KVET.*

Z uvedeného rozhodnutí komise vyplývá **pouze možnost** tohoto postupu, kterou je však nutné posoudit s ohledem na vazbu na vyrobené užitečné teplo.

Výše uvedený postup je třeba aplikovat také na ustanovení v § 2 odst. 4 a přílohy 1 odst. 7 vyhlášky č. 453/2012 Sb.

V případě, že se jedná o kogenerační jednotky, jejichž celková účinnost za vykazované období je sice nižší, než je uvedeno v § 2 odst. 3 vyhlášky č. 453/2012 Sb. (75 % resp. 80 % - podle druhu technologie), ale veškeré množství vyrobené elektřiny v kogenerační jednotce se váže k užitečnému teplu, pak v důsledku aplikace vztahu v bodě 7. přílohy č. 1 vyhlášky nedochází v tomto případě k rozdělení na elektřinu pocházející z KVET a na elektřinu nepocházející z KVET. V tomto případě se tedy množství elektřiny z KVET rovná svorkové výrobě elektřiny. V bodu 1 přílohy rozhodnutí komise 2008/952/ES je uvedeno:

Kogenerační jednotka pracující s maximálně technicky možnou rekuperací tepla (s maximálně technicky možným využitím tepla) ze samotné kogenerační jednotky je charakterizována jako fungující při plném kombinovaném režimu. Teplo musí být vytvářeno v úrovních tlaku a teploty odpovídajících potřebě místa s ohledem na poptávku nebo trh s užitečným teplem. V případě plného kombinovaného režimu je všechna elektrická energie považována za kombinovanou výrobu elektřiny a tepla).

V případě, kdy se část vyrobené elektřiny v kogenerační jednotce neváže k užitečnému teplu. Pak je možné například kondenzační odběrovou turbínu rozdělit na část kondenzační a část odběrovou.

Měření veličin vstupující do výpočtu parametrů – ÚPE a celkové účinnosti:

Parametry vstupující do výpočtu **ÚPE a celkové účinnosti** -uvedené níže - musí být buď přímo měřeny nebo stanoveny z měřených hodnot.

- $Q_{pal,KJ}$ - celkové množství energie spotřebované na výrobu elektřiny, mechanické energie a užitečného tepla v zařízení kombinované výroby elektřiny a tepla (nebo sériové sestavě), které tvoří spotřeba energie v palivu
- E_{SV} - celkové množství elektřiny vyrobené v zařízení kombinované výroby elektřiny a tepla (nebo sériové sestavě) měřené na svorkách generátorů
- $Q_{UŽ}$ – množství užitečného tepla

Evropská legislativa v rámci povinnosti měření:

V čl. 5.3 přílohy rozhodnutí komise č. 2008/952/ES stanovující pokyny pro provádění a uplatňování přílohy II směrnice EP a Rady 2004/8/ES je uvedeno:

„Výpočet celkové účinnosti musí vycházet ze skutečných provozních údajů získaných ze skutečných naměřených hodnot určité kogenerační jednotky za příslušné období. Kmenové nebo certifikované hodnoty poskytované výrobcem nelze použít.“

Národní legislativa v rámci povinnosti měření:

Používaná měřidla (elektřiny, tepla nebo paliva) **musejí splňovat požadavky uvedené v zákoně č. 505/1990 Sb., o metrologii a jeho prováděcích předpisech.** Jedná se o vyhlášku č. 262/2000 Sb., kterou se zajišťuje jednotnost a správnost měřidel a měření a vyhlášku č. 345/2002 Sb., kterou se stanoví měřidla k povinnému ověřování a měřidla podléhající schválení typu.

Zákon č. 505/1990 Sb. rozlišuje pracovní měřidla stanovená (dále jen "stanovená měřidla") a pracovní měřidla nestanovená (dále jen "pracovní měřidla").

Stanovená měřidla jsou měřidla, která jsou stanovena vyhláškou (č. 345/2002 Sb.) k povinnému ověřování s ohledem na jejich význam

- *v závazkových vztazích, například při prodeji, nájmu nebo darování věci, při poskytování služeb nebo při určení výše náhrady škody, popřípadě jiné majetkové újmy,*
- *pro stanovení sankcí, poplatků, tarifů a daní,*
- *pro ochranu zdraví,*
- *pro ochranu životního prostředí,*
- *pro bezpečnost při práci, nebo*
- *při ochraně jiných veřejných zájmů chráněných zvláštními právními předpisy.*

Pracovní měřidla jsou měřidla, která nejsou stanoveným měřidlem.

V pochybnostech určí případné zařazení měřidla do uvedené kategorie měřidel podle Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví.

Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že provozovatel kogenerační jednotky používá pro měření elektřiny, tepla a paliva pouze měřidla stanovená, jelikož se tato měřidla používají v rámci finančního vypořádání a zúčtování podpory elektřiny vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla jak u závazkových vztahů, tak pro stanovení poplatků i při ochraně veřejných zájmů a jsou uvedena v příloze vyhlášky č. 345/2002 Sb. kterou se stanoví měřidla k povinnému ověřování a měřidla podléhající schválení typu i přílohy č. 1 vyhlášky č. 262/2000 Sb., kterou se zajišťuje jednotnost a správnost měřidel a měření.

Stanovených měřidel může být podle zákona č. 505/1990 Sb. používáno pro daný účel jen po dobu platnosti provedeného ověření a Český metrologický institut je oprávněn zjišťovat u uživatelů plnění povinností předkládat stanovená měřidla k ověření.

Uživatel stanoveného měřidla je podle zákona č. 505/1990 Sb. povinen

a) vést evidenci používaných stanovených měřidel podléhajících novému ověření s datem posledního ověření a předkládají tato měřidla k ověření;

b) zajistit jednotnost a správnost měřidel a měření a jsou povinny vytvořit metrologické předpoklady pro ochranu zdraví zaměstnanců, bezpečnosti práce a životního prostředí přiměřeně ke své činnosti.

Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví může podle zákona č. 505/1990 Sb. uložit pokutu až do výše 1 000 000 Kč subjektu, který použil stanovené

měřidlo bez platného ověření k účelu, neoprávněně použil, pozměnil nebo poškodil úřední nebo kalibrační značku měřidla.

a) měření elektřiny

- Měření elektřiny musí být prováděno pouze **stanovenými měřidly** (Uvedeno v příloze vyhlášky č. 345/2002 Sb. kterou se stanoví měřidla k povinnému ověřování. Zde je uveden druhový seznam stanovených měřidel a doba platnosti jejich ověřování).
- Platí ustanovení § 9 odst. 6 zákona č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie, kde je uvedeno, že **vyúčtování zeleného bonusu na elektřinu se uskutečňuje na základě naměřených hodnot vyrobené elektřiny.**

b) měření tepla

- Měření užitečného tepla musí být prováděno pouze **stanovenými měřidly** (Uvedeno v příloze vyhlášky č. 345/2002 Sb. kterou se stanoví měřidla k povinnému ověřování. Zde je uveden druhový seznam stanovených měřidel a doba platnosti jejich ověřování).
- Pro stanovení množství užitečného tepla existuje **přímá a nepřímá metoda.**

a) **Přímá metoda** spočívá ve využití měřidel v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 505/1990 Sb. (měřidlo-kalorimetr).

b) **Nepřímá metoda** stanovení vychází z fyzikálních veličin, jejichž prostřednictvím lze množství užitečného tepla určit. Tyto fyzikální veličiny musí být věrohodně zjištěné a doložené (jedná se o měření hmotnostních a objemových veličin ve vazbě k nosnému médiu tepla). Za relevantní nepřímé měření není možno považovat převzetí informací uvedených na „štítku“ kogenerační jednotky, jelikož nelze počítat s tím, že se kogenerační jednotka v reálném provozu chová podle jmenovitých parametrů uvedených v dokumentaci výrobce kogenerační jednotky. Při použití tohoto způsobu je následný výpočet celkové účinnosti a úspory primárních paliv vždy vyšší než skutečné hodnoty a nelze tak přesně zjistit, zda je kogenerační jednotka skutečně v daném období provozována v režimu vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla a zda je tedy nárok na podporu. Dále nelze z výše uvedeného stanovení určit, zda bylo vyrobené teplo efektivně využito, což je základní podmínka definice užitečného tepla.

- Provozovatel kogenerační jednotky používá při stanovení množství tepla přímou metodu. Pouze pokud není použití přímé metody technicky možné, pak je možné použít náhradní nepřímé metody a to na základě řádného odůvodnění (předloženého Státní energetické inspekci), doplněného stanoviskem energetického specialisty oprávněného ke zpracování energetického auditu a energetického posudku.

c) Měření spotřebovaného paliva a stanovení množství energie v palivu

- Měření spotřebovaného paliva musí být prováděno pouze **stanovenými měřidly** (Uvedeno v příloze vyhlášky č. 345/2002 Sb. kterou se stanoví měřidla k povinnému ověřování. Zde je uveden druhový seznam stanovených měřidel a doba platnosti jejich ověřování).
- Výrobce energie (elektřiny a tepla) je zodpovědný za věrohodné stanovení množství energie spotřebované na výrobu energie resp. obsahu energie ve spotřebovaném palivu. K tomuto stanovení hodnoty – množství energie spotřebované na výrobu energie - se využije údaj o **množství spotřebovaného paliva a údaj o výhřevnosti paliva**. Údaje o spotřebě paliva musí být konzistentní s energetickou bilancí zdroje.
- Pro stanovení údaje o množství spotřebovaného paliva a údaje o výhřevnosti paliva **lze využít metody přímého nebo nepřímého stanovení**.

- **Stanovení množství spotřebovaného paliva pro výrobu energie:**

a) **Přímá metoda** stanovení množství spotřebovaného paliva vychází z přímého měření množství paliva a je stanovením hmotnosti paliva s využitím měřidla - váhy u tuhých paliv a objemová (hmotnosti) měřidla u kapalných a plyných paliv.

b) **Nepřímá metoda** stanovení množství spotřebovaného paliva vychází z fyzikálních veličin, jejichž prostřednictvím získáme množství spotřebovaného paliva. Těmito fyzikálními veličinami jsou věrohodně zjištěné hodnoty objemu a hustoty paliva. Nepřímé měření může být založeno např. na měření rozdílu hladin v zásobních nádržích nebo v zásobnících. Spotřebu paliva je možné stanovit například z integrálu otáček podavačů vynásobených měrnou spotřebou paliva na otáčku podavače (vypočtené z delšího úseku otáček). Případně je možné stanovit množství spotřebovaného paliva s využitím komínové ztráty podle technické normy ČSN 070305 Hodnocení kotlových ztrát.

- **Provozovatel kogenerační jednotky používá při stanovení množství spotřebovaného paliva přímou metodu. Pouze pokud není použito přímé metody technicky možné, pak je možné použít náhradní nepřímé metody a to na základě řádného odůvodnění (předloženého Státní energetické inspekci), doplněného stanoviskem energetického specialisty oprávněného ke zpracování energetického auditu a energetického posudku.**
- **Stanovení výhřevnosti paliva:**

Stanovení výhřevnosti paliva a způsob odběru vzorků pro stanovení výhřevnosti se provádí podle ustanovení přílohy č. 23 vyhlášky č. 441/2012 Sb. o stanovení minimální účinnosti užití energie při výrobě elektřiny a tepelné energie a dle platných norem, které s tímto stanovením souvisí. Výhřevnost musí být stanovena akreditovanou laboratoří.

Pokud lze spotřebované palivo jednoznačně přiřadit k dodávkám paliva (např. dle schváleného Monitorovacího plánu CO₂), lze použít výhřevnost stanovenou

dodavatelem paliva. Předpokladem je, že dodavatel paliva používá ke stanovení výhřevnosti odpovídající vzorkovací postupy a akreditovanou laboratoř.

- **Vazba měření na zdroje zařazené do systému EU ETS:**

Pokud jsou zdroje (kogenerační jednotky) zařazené do systému obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů (EU ETS) podle zákona č. 383/2012 Sb. o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, pak musejí vykazovat spotřebu paliva pro účely zjišťování a vykazování emisí skleníkových plynů postupem podle Nařízení Komise (EU) č. 601/2012 o monitorování a vykazování emisí skleníkových plynů podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES. Postup zjišťování spotřeby paliva (vážení, vzorkování) odpovídá národním a mezinárodním předpisům a technickým normám a musí být schválen Ministerstvem životního prostředí. Rozbory vzorků paliva provádí laboratoř uvedená ve schváleném plánu pro monitorování a vykazování emisí. Údaje o spotřebě paliva zdrojů (kogeneračních jednotek), které jsou zařazené do systému EU ETS, musí být konzistentní s jejich energetickou bilancí. Stejně údaje musí být proto použity i pro stanovení množství energie v palivu KVET.

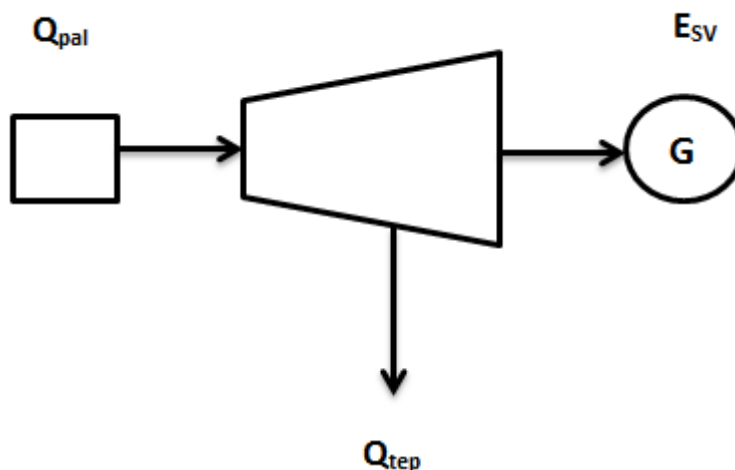
- V čl. 5.11 přílohy rozhodnutí komise č. 2008/952/ES stanovující pokyny pro provádění a uplatňování přílohy II směrnice EP a Rady 2004/8/ES je uvedeno, že **kondenzát vrácený z procesu kombinované výroby elektřiny a tepla (v případě parního výstupu) není považován za spotřebu paliva.**

Stanovování účinnosti kogenerační jednotky

V návaznosti na část „Vymezení pojmu kogenerační jednotka“ je nutné stanovit v bodě 1 přílohy č. 1 vyhlášky č. 453/2012 Sb. celkovou účinnost z celé části zařízení podle popsanych bilančních hranic kogenerační jednotky.

Obr. 4

Ilustrační schéma k výpočtu účinnosti:

Příklad použití:

$Q_{pal} = 100$ jednotek

$E_{SV} = 20$ jednotek

$Q_{tep} = 70$ jednotek

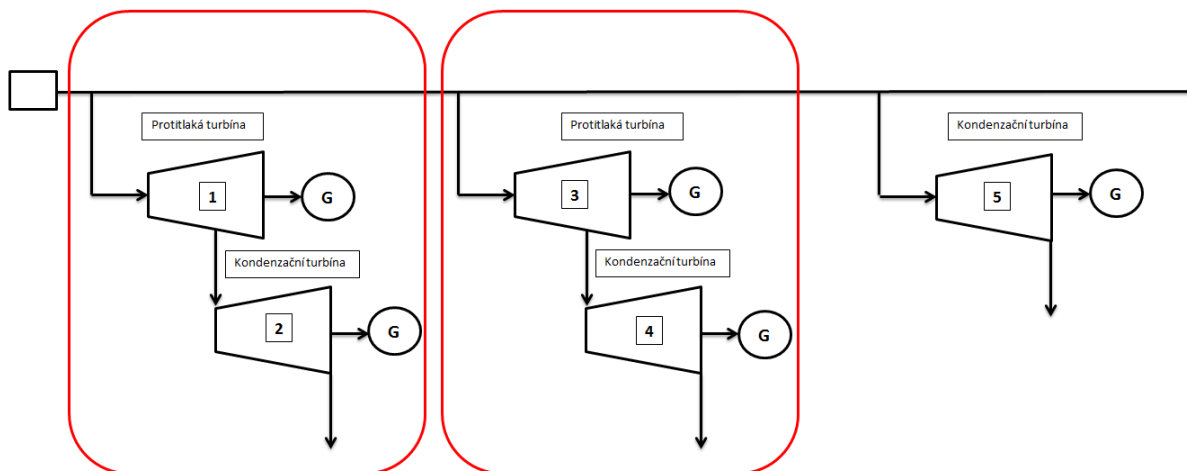
A) Veškeré vyrobené teplo splňuje definici užitečného tepla $Q_{tep} = Q_{Už}$

$$\eta_{celik} = \frac{E_{SV} + Q_{Už}}{Q_{pal}} \times 100 = \frac{20 + 70}{100} \times 100 = 90 \%$$

B) Pouze polovina vyrobeného tepla splňuje definici užitečného tepla: 50 % $Q_{tep} = Q_{Už}$

$$\eta_{celik} = \frac{E_{SV} + Q_{Už}}{Q_{pal}} \times 100 = \frac{20 + 35}{100} \times 100 = 55 \%$$

Obr. 5

V případě sériové sestavy kogeneračních jednotek je nutné účinnost výroby energie stanovit pro celou sériovou sestavu viz rozhodnutí komise 2008/952/ES. V případě kogeneračních jednotek (sériových sestav kogeneračních jednotek) využívajících společnou parní sběrnici je nezbytné rozdělit vstupní palivo připadající na jednotlivé kogenerační jednotky (sériové sestavy kogeneračních jednotek) v poměru množství páry spotřebované jednotlivými kogeneračními jednotkami (sériovými sestavami kogeneračních jednotek) ze společné parní sběrnice. V našem případě tedy účinnost bude stanovena na zařízení 1 + 2 a 3 + 4, zařízení 5 není kombinovaná výroba elektřiny. Pro stejné celky zařízení, pro které je stanovena účinnost, se stanoví i ukazatel úspory primární energie (ÚPE).

Výpočet v bodě 4 písm. a) přílohy č. 2 vyhlášky:

(Stanovení účinnosti výroby elektřiny nepocházející z KVET pro kogenerační jednotky kromě paroplynového zařízení s dodávkou tepla a kondenzační odběrové turbíny)

Účinnost výroby elektřiny nepocházející z kombinované výroby elektřiny a tepla kogenerační jednotky je vypočtena z množství elektřiny vyrobené v zařízení kombinované výroby elektřiny a tepla měřené na svorkách generátorů E_{sv} a množství energie spotřebované na výrobu elektřiny, mechanické energie a užitečného tepla v zařízení kombinované výroby elektřiny a tepla, které tvoří spotřeba energie v palivu $Q_{pal,KJ}$, přičemž $Q_{pal,KJ} = Q_{pal,KVET} + Q_{pal,NEKVET}$. Jedná se tedy o celkovou spotřebu paliva kogenerační jednotky před jeho rozdělením na část připadající na kombinovanou výrobu elektřiny a tepla a na část připadající na výrobu elektřiny nepocházející z kombinované výroby elektřiny a tepla.

Výpočet v bodě 4 písm. b) přílohy č. 2 vyhlášky:

(Stanovení účinnosti výroby elektřiny nepocházející z KVET pro paroplynové zařízení s dodávkou tepla a kondenzační odběrové turbíny)

Celková účinnost kogenerační jednotky bez dodávky užitečného tepla (nebo blízkí se stavu, kdy bude užitečné teplo blízké nulové hodnotě za respektování technických možností daného zařízení – technologie a její nepoškození) se stanoví na základě množství energie v palivu. Tato účinnost může být stanovena z měsíčních průměrných hodnot nebo jednorázově z provozních údajů.

Výpočet v bodě 4 písm. c) přílohy č. 2 vyhlášky:

(Stanovení účinnosti výroby elektřiny nepocházející z KVET pro kogenerační jednotky - paroplynové zařízení s dodávkou tepla a kondenzační odběrová turbína)

Z důvodu velké obtížnosti a citlivosti na nepřesnosti postupu stanovení účinnosti výroby elektřiny nepocházející z KVET pro paroplynové zařízení s dodávkou tepla a kondenzační odběrové turbíny dle bodu b) je možné použití tohoto postupu u zařízení s převažující výrobou elektřiny a malými dodávkami tepla v poměru $E_{sv}/Q_{už}$ rovným nebo větším než je hodnota **4,4** (Hodnota vychází z přílohy č. 18 k vyhlášce č. 441/2012 Sb., o stanovení minimální účinnosti užití energie při výrobě elektřiny a tepelné energie).

V případě stanovení účinnosti výroby elektřiny nepocházející z KVET se pro uvedené kogenerační jednotky používá parametr s_{pal} , který je definován jako měrná spotřeba energie v palivu na výrobu tepla. Výrobou tepla se v tomto případě myslí teplo **na výstupu** z kogenerační jednotky. Parametr s_{pal} se vypočte jako součin měrné spotřeby paliva na výrobu tepla (m_{pal}) a koeficientu vlastní spotřeby a ztrát tepla (k_q).

$$s_{pal} = m_{pal} * k_q$$

kde

m_{pal} je obrácená hodnota účinnosti kotle ($m_{pal} = 1/\eta_{ak}$), zahrnuje ztráty v kotli

k_q je koeficient vlastní spotřeby a ztrát tepla (zahrnuje ztráty tepla v technologii teplárny – tepelné ztráty potrubí, napájecích nádrží apod.)

Používání mechanické energie

Podle zákona č. 165/2012 Sb. je podporována pouze elektřina z vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla. Přepočet množství mechanické energie na ekvivalent v množství elektrické energie pro účel získání podpory pro elektřiny z KVET, není dle zákona č. 165/2012 Sb. možný.

Mechanickou energii lze uplatnit jen při výpočtu ÚPE podle přílohy č. 2 k vyhlášce č. 453/2012 Sb. je v odst. 1) a při výpočtu celkové účinnosti KJ podle přílohy č. 1 k vyhlášce č. 453/2012 Sb.

Stanovení poměru elektřiny a tepla C_{skut}

Výpočet množství elektřiny z kombinované výroby elektřiny a tepla E_{kvet} (pokud je celková účinnost nižší, než je uvedena v § 2 odst. 3 vyhlášky č. 453/2012 Sb.) musí být založen na skutečném poměru elektřiny a tepla C_{skut} .

Je nutné postupovat přednostně podle varianty 1. Pokud není použití varianty 1 technicky možné nebo by bylo spojeno s nepřiměřenými náklady, lze potom postupovat podle varianty 2. Výjimečně lze, na základě řádného odůvodnění (předloženého Státní energetické inspekci) doplněného stanoviskem energetického specialisty a to na základě řádného odůvodnění (předloženého Státní energetické inspekci), doplněného stanoviskem energetického specialisty oprávněného ke zpracování energetického auditu a energetického posudku, využít variantu 3.

Varianta 1 (stanovení parametru z měření):

C_{skut} se podle přílohy č. 1 bodu 8 vyhlášky stanoví na základě skutečně změřeného množství užitečného tepla a elektřiny vázané na výrobu užitečného tepla v období, kdy kogenerační jednotka pracuje v plném kombinovaném režimu s dodávkou pouze užitečného tepla. Jedná se o jednorázové měření hodnot, ze kterých je stanoven poměr C_{skut} .

Měření pro stanovení poměru elektřiny a tepla C_{skut} je potřeba provést v „ustáleném“ stavu kogenerační jednotky tak, aby získané hodnoty C_{skut} mohly být považovány za věrohodné. Doba měření má být obdobná jako u topné zkoušky, která je definovaná v příslušné technické normě. Doba 1 až 4h by měla být dostatečná. Pro maximální eliminaci chyb měření je nutno měření provádět pokud možno při maximálním odběru užitečného tepla ($Q_{užmax}$).

Pokud s ohledem na poptávku po užitečném teple nebo vlastnosti kogenerační jednotky (nebo sériové sestavy kogeneračních jednotek) není provoz při plném kombinovaném režimu s dodávkou pouze užitečného tepla možný, stanoví se poměr elektřiny a tepla C_{skut} podle vzorce a postupu uvedeného v bodě 9 v příloze č. 1 k vyhlášce č. 453/2012 Sb., kdy se měří dva stavy E_{sv} (E_{sv1} odpovídá provoznímu stavu s nejvyšší v běžném provozu dosažitelnou výrobou $Q_{už}$ a současně při nejvyšším v běžném provozu dosažitelném příkonu energie v palivu a E_{sv2} odpovídá provoznímu stavu, kdy je zastavena dodávka $Q_{už}$ a příkon vstupní energie v palivu je snížen takovým způsobem, aby produkce jiného než $Q_{už}$ byla totožná s provozním stavem při stanovení E_{sv1}). Je nutné stanovit všechny vstupní a výstupní

parametry pro stanovení C_{skut} na základě přímého nebo nepřímého měření. Toto je nutné zajistit u všech specifických případů zapojení kogenerační jednotky včetně například případu, kdy jde o dodávku tepla do společné parní sběrnice.

Parametr C_{skut} stanovený měřením se stanovuje na začátku vykazování, a následně pouze při změnách technologie (výměna TG, přechod pára/horká voda, významná změna protitlaku, nebo po velkých generálních opravách). Podmínkou je dodržování normálních provozních parametrů parní turbíny předepsaných výrobcem.

Příklad měření odběrové kondenzační turbíny se dvěma regulovanými odběry:

Na začátku měření se průtok kondenzátorem nastaví tak, aby byl po celou dobu měření konstantní. Při uzavřených odběrech užitečného tepla se nejdříve změří spotřeba paliva a elektrický výkon při čistě kondenzačním provozu. Následně se maximálně zatíží první regulovaný odběr turbíny (většinou teplo pro základní ohřívák výměňkové stanice horkovodu). Z rozdílu spotřeby paliva a svorkového výkonu ve srovnání s čistě kondenzačním provozem se vypočte C pro první regulovaný odběr. V dalším kroku se zatíží druhý odběr (teplo pro špičkový ohřívák nebo pro technologii) a z rozdílu spotřeby paliva a svorkového výkonu oproti předcházejícímu stavu se určí C pro druhý regulovaný odběr.

Měření podle příkladu je možné prakticky provést dvěma způsoby:

1. Změříme stav s maximálním možným odběrem tepla a změříme množství hlavního turbínového kondenzátu. Pak v provozních datech najdeme provoz v kondenzačním režimu se stejným (obdobným) množstvím kondenzátu za stejných (obdobných) klimatických podmínek.

nebo

2. Z provozních dat z období minimálně 1 roku vytvoříme závislosti množství admisní páry, E_{sv} a množství páry do kondenzátoru (množství čerpaného hlavního turbínového kondenzátu) v čistě kondenzačním provozu. Změříme stav s maximální možným odběrem tepla a změříme množství hlavního turbínového kondenzátu. Odstavíme dodávku tepla. Poté ze závislostí E_{sv} a množství kondenzátu při kondenzačním provozu odečteme odpovídající stav E_{sv} , množství admisní páry, při stejném množství kondenzátu, jako u měření s odběrem tepla.

Pro teplárenské kondenzační odběrové turbíny s velmi malým odběrem tepla je vztah a postup pro určení C_{skut} uvedený v příloze 1 bodu 9 vyhlášky č. 453/2012 Sb. technicky obtížně proveditelný a neposkytuje objektivní výsledky odpovídající provoznímu režimu. Doporučuje se proto rozdělit kogenerační jednotku na dva virtuální oběhy: na čistě kondenzační oběh bez odběru užitečného tepla a na zbývající část protitlakého oběhu. Výpočet E_{sv2} pro kondenzační oběh se provede na základě podrobného provozního měření energetické bilance kogenerační jednotky.

Varianta 2 (stanovení parametru výpočtem z energetické bilance):

Pokud není možné stanovit parametr C_{skut} z naměřených hodnot v rámci jednorázového měření podle varianty 1, pak je možné parametr C_{skut} stanovit výpočtem s použitím (využitím) energetické bilance (měsíční). To se provádí na základě dlouhodobého měření (např.

měsíčního) užitečného tepla a elektřiny vázané na výrobu užitečného tepla. Z těchto hodnot se následně stanoví výpočtem za dané období průměrná hodnota parametru C_{skut} . Jedná se tedy o dlouhodobé měření hodnot, ze kterých je stanoven poměr C_{skut} .

Varianta 3 (stanovení parametru z dokumentace kogenerační jednotky):

V případě, že nelze použít variantu 1 ani variantu 2, lze v mimořádných a řádně odůvodněných případech použít hodnotu parametru C_{skut} v plném kombinovaném režimu ($Q_{užmax}$), který uvádí výrobce (projektant) kogenerační jednotky (bod 12 přílohy č. 1 k vyhlášce).

Obecné podmínky pro variantu 1, variantu 2 i variantu 3:

- stanovení parametru C_{skut} (z měření, výpočet, projektant) = $E_{sv}/Q_{užmax}$,
- uplatnění parametru C_{skut} ve výpočtu $E_{kvet} = C_{skut} * Q_{už}$

(Do výpočtu E_{kvet} se zadává skutečná hodnota $Q_{už}$ nikoli hodnota $Q_{užmax}$, která slouží pouze pro stanovení parametru C_{skut} . Dále viz. postup podle části „Postup pro určení množství elektřiny s nárokem na ZB na KVET“ uvedený v tomto materiálu.) !!

Používání harmonizovaných referenčních hodnot účinností pro oddělenou výrobu elektřiny a oddělenou výrobu tepla

V tabulce č. 1 v příloze č. 2 k vyhlášce č. 453/2012 Sb. jsou uvedeny referenční hodnoty účinnosti pro oddělenou výrobu elektřiny. U dřevěných paliv je uveden odkaz na poznámku 1, který stanoví, že dřevní hmotou se rozumí hmota s vlhkostí do 30 % a ušlechtilá paliva s převažujícím podílem dřevní hmoty. Při používání této účinnosti neprovádí výrobce elektřiny (provozovatel kogenerační jednotky) žádný přepočtení účinnosti na jinou relativní vlhkost. Hodnoty vycházejí přímo z příslušné evropské legislativy (rozhodnutí komise 877/2011) a jedná se pouze o jasné vymezení resp. rozřazení paliv a upřesnění pojmu „dřevěná paliva“. V případě, že bude vlhkost vyšší než 30 %, pak je nutné ve výpočtu použít účinnost, která je uvedena v položce „ostatní biomasa jinde neuvedená“. Stejný postup platí také pro tabulku č. 3 v příloze 2 vyhlášky č. 453/2012 Sb., kde jsou uvedeny referenční hodnoty účinnosti pro oddělenou výrobu tepla.

Bod 6 resp. bod 16 před zmíněnými tabulkami 1 a 3 v příloze č. 2 k vyhlášce výrobce elektřiny (provozovatel kogenerační jednotky) nijak nevyužívá. Jedná se pouze o informace, jakým způsobem Evropská komise stanovila hodnoty, které jsou uvedené v příslušné tabulce č. 1.

Postup uplatňování harmonizovaných referenčních účinností do výpočtů ve smyslu termínu uvedení do provozu kogenerační jednotky:

Bod 7 přílohy č. 2 k vyhlášce - *Pro výpočet úspory primární energie se použije harmonizovaná referenční hodnota účinnosti uvedená v tabulce č. 1 v této příloze vztahená k roku uvedení do provozu kogenerační jednotky. Tato harmonizovaná referenční hodnota účinnosti se použije v období 10 let od uvedení do provozu kogenerační jednotky. Rokem uvedení do provozu kogenerační jednotky se rozumí kalendářní rok, ve kterém byla zahájena společná výroba elektřiny a tepelné energie.*

Bod 8 přílohy č. 2 k vyhlášce - *Od jedenáctého roku od uvedení do provozu kogenerační jednotky se použije harmonizovaná referenční hodnota účinnosti pro oddělenou výrobu elektřiny, která se podle bodu 7 použije pro kogenerační jednotku, která je stará 10 let. Tato harmonizovaná referenční hodnota účinnosti se použije po dobu jednoho roku.*

Příklad použití:

Kogenerační jednotka uvedená do provozu v roce 1963, palivo – hnědé uhlí, lignitové brikety.

Kogenerační jednotka je v roce 2014 starší více než 11 let (skutečně stáří 51 let), a proto se z tabulky č. 3 vyhlášky použije hodnota pro kogenerační jednotku, která je stará 10 let (2014 – 10 let = 2004), tj. 41,4 %. V roce 2015 to bude hodnota pro rok 2005 ve výši 41,6 %.

Pokud je zařízení nové, tj. do 10-let uvedení do provozu (uvedení do provozu v roce např. 2005) použije se hodnota pro rok 2005 (41,6 %) a 10 let (podle bodu 7 přílohy č. 2 vyhlášky) se bude tato hodnota používat (tj. do roku 2015). Od 11 roku provozu (tj. v roce 2016) se použije hodnota jako by zařízení v tomto roce bylo staré 10 let, tj. hodnota pro rok 2006 (41,8 %). Tuto hodnotu účinnosti bude (podle bodu 8 přílohy č. 2 k vyhlášce), používat provozovatel kogenerační jednotky jeden rok. V roce 2017 se přesune na harmonizovanou referenční účinnost roku 2007 a každý následující rok provozu se harmonizovaná referenční účinnost posune vždy o jeden rok.

Zařízení uvedené do provozu do konce roku 2002 se považuje za staré 10 let v roce 2012. Harmonizovaná referenční hodnota účinnosti roku 2002 (40,7 %) bude resp. byla v tomto případě použita do konce roku 2012. Pro rok 2013 se použije harmonizovaná referenční hodnota účinnosti roku 2003. Pro rok 2014 se použije harmonizovaná referenční hodnota účinnosti roku 2004.